

ЦИФРОВІЗАЦІЯ В ІНВЕСТИЦІЙНОМУ ПРОЄКТУВАННІ

Квас Анна Сергіївна

студентка,

Запорізький національний університет

У сучасному світі цифровізація стає невід’ємною складовою розвитку економіки. В умовах зростаючої конкуренції та постійної потреби в інноваціях цифрові технології починають відігравати ключову роль у плануванні, реалізації та супроводі інвестиційних проєктів. Цифровізація дає змогу ефективно аналізувати ринки, управляти ризиками, здійснювати прогнозування та забезпечувати прозоре управління ресурсами [5].

Інвестиційне проєктування — це процес розробки, оцінки, планування та реалізації інвестиційних проєктів. Включає техніко-економічне обґрунтування (ТЕО), аналіз ризиків, фінансове планування, планування ресурсів і термінів, юридичний супровід, оцінку ефективності (NPV, IRR, ROI)

Як зазначають Горох О.В., Остапенко Р.М., Осипова С.К., цифровізація в інвестиційному проєктуванні — це процес впровадження цифрових технологій для оптимізації всіх етапів розробки, оцінки та реалізації інвестиційних проєктів. Це дозволяє підвищити ефективність управління ресурсами, знизити ризики та прискорити прийняття рішень [1].

Сучасні інвестиційні проєкти неможливі без якісної та своєчасної аналітики. Big Data забезпечує аналіз великого обсягу економічної, ринкової, демографічної інформації, що впливає на проєкт. ВІ-системи (Business Intelligence) перетворюють складні масиви даних на візуалізовані аналітичні панелі (дашборди), що дозволяють керівникам швидко приймати обґрунтовані рішення. AI (штучний інтелект) і ML (машинне навчання) допомагають прогнозувати зміни вартості активів; виявляти приховані ризики; оптимізувати портфель інвестицій; оцінювати поведінку споживачів або користувачів.

Цифрове проєктування та моделювання. BIM (Building Information Modeling) — цифрове моделювання об’єктів будівництва, що поєднує архітектурні, інженерні, економічні й технічні дані в єдину інформаційну модель. Цифрові двійники (digital twins) дозволяють в режимі реального часу моніторити, тестувати та моделювати роботу об’єкта ще до його фізичного будівництва або запуску. ERP-системи (Enterprise Resource Planning) інтегрують всі процеси: фінанси, закупівлі, персонал, логістику — для централізованого управління ресурсами проєкту.

Онлайн-платформи та сервіси. Краудфандинг/краудінвестинг — цифрові платформи дозволяють залучати інвестиції від великої кількості малих інвесторів по всьому світу (Kickstarter, Indiegogo, Seedrs). Системи управління проєктами (MS Project, Trello, Jira) забезпечують контроль над термінами, задачами, етапами проєкту в реальному часі. Електронні платформи для держзакупівель і торгів (наприклад, Prozorro) дозволяють проводити тендери прозоро, з мінімальними витратами часу та зниженням корупційних ризиків.

Смарт-контракти на базі блокчейну автоматизують виконання умов угод без участі посередників. Наприклад, у будівельних проєктах такі контракти можуть автоматично виплачувати транші підрядникам лише після підтвердження виконаних робіт. Блокчейн також гарантує прозорість ланцюга постачань, фінансових операцій та обліку прав власності.

Сценарне моделювання дозволяє прораховувати альтернативні шляхи реалізації проєкту в разі зміни зовнішніх факторів. Когнітивна аналітика допомагає інтерпретувати неструктуровані дані (наприклад, новини або соціальні мережі), які впливають на репутаційний або політичний ризик проєкту.

Системи електронного документообігу (EDMS) прискорюють погодження проєктної документації, угод, актів виконаних робіт, дозволів тощо. Цифрові підписи та електронна ідентифікація гарантують юридичну силу підписаних документів. Кібербезпека має особливу вагу при роботі з конфіденційними інвестданими, інтелектуальною власністю та особистими даними клієнтів або партнерів.

На рис. 1 представлений розподіл цифрових технологій в інвестиційних проєктах у 2023 році.

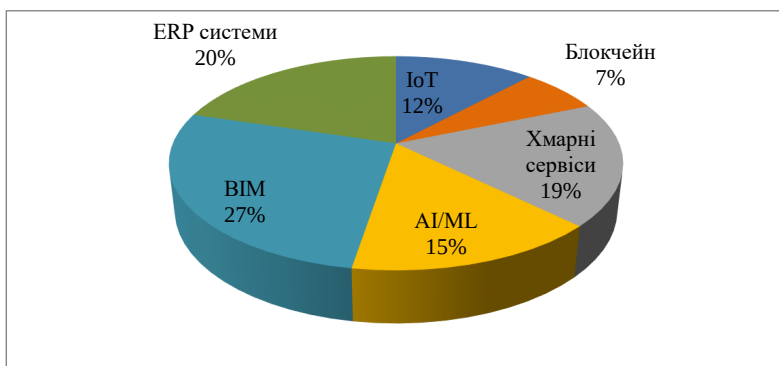

Рис. 1. Розподіл цифрових технологій в інвестиційних проєктах у 2023 році [2]

Отже, цифрові технології стають ключовим чинником ефективного управління інвестиційними проектами. Згідно з діаграмою найпопулярнішими технологіями є BIM та ERP-системи, що свідчить про їхню критичну роль у плануванні, ресурсному менеджменті та контролі процесів.

Слід зауважити, що за даними PwC близько 73% інвесторів у 2023 році надавали перевагу компаніям, що активно впроваджують цифрові технології у свою діяльність. Згідно зі звітом McKinsey, компанії, які використовували цифрові інструменти управління проектами, мали на 30–40% кращі показники продуктивності та швидше завершували проекти.

За даними Держстату України, частка цифрових інструментів у проектному менеджменті зросла з 25% у 2019 році до 52% у 2023 році серед підприємств середнього та великого бізнесу. Згідно з дослідженням KPMG Ukraine у 2023 році, 47% компаній в Україні впровадили системи електронного документообігу (EDMS); 35% компаній активно використовувала хмарні сервіси для управління інвестиційними проектами. В межах програми «Дія.Бізнес» з 2021 по 2023 рік цифровими сервісами для бізнесу скористалося понад 300 тисяч користувачів, з яких близько 20% — інвестори або підприємці, залучені в інвестиційні проекти.

Компанії, які інтегрували цифрові технології у процес інвестпроекткування, відзначають скорочення витрат на 10–20% завдяки оптимізації процесів, зменшення часу реалізації проектів на 25–30%, зниження ризиків на 15–25% завдяки використанню аналітики та цифрового моніторингу.

В таблиці 1 представлена порівняльна характеристика традиційної та цифрової моделі інвестиційного проектування.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика традиційної та цифрової моделі інвестиційного проектування [3]

Показник	Традиційна модель	Цифрова модель
Швидкість прийняття рішень	Повільна	Швидка, автоматизована
Прозорість	Обмежена	Висока, завдяки дашбордам і блокчейну
Участь інвестора	Обмежена	Онлайн-контроль і зворотний зв'язок
Оцінка ризиків	Статична	Динамічна, прогнозована
Документообіг	Паперовий	Електронний

Згідно даних термін реалізації скорочується приблизно на 25%, витрати знижуються до 85% від базового рівня, а ризики зменшуються на 20%.

Таким чином, цифровізація в інвестиційному проектуванні — це не просто модний тренд, а стратегічна необхідність для підприємств, які хочуть бути конкурентоспроможними, ефективними та гнучкими у відповідь на виклики часу. Її впровадження дозволяє підвищити якість управління проєктами, оптимізувати витрати, мінімізувати ризики та забезпечити прозорість усіх процесів.

Список використаних джерел:

1. Горох О.В., Остапенко Р.М., Осипова С.К. Цифрова трансформація інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва при виборі сучасних бізнес-моделей. *Збірник наукових праць Харківського державного біотехнологічного університету*, 2024. № 5. С. 34–41
2. Денчик І.С. Цифровізація та цифрова трансформація в контексті інноваційного розвитку та управлінських інновацій. *Business Inform*. 2024. № 3. С. 87–93.
3. Дикань В. Л. Управління реалізацією спільних інвестиційних проєктів за участю підприємств залізничного транспорту в умовах цифровізації. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2020. № 69. С. 9–21.
4. Кравчук О.В. Роль цифровізації у зміцненні інвестиційного потенціалу ЄС та України. *Економіка та суспільство*. 2024. № 8. С. 52–58.
5. Цифрова адженда України — 2020. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf> (дата звернення: 14.04.2025)